VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

8.11.2021

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tutkimustietovarannosta (HE 177/2021 vp)

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle tutkimustietovarannosta (HE 177/2021 vp). Valtiovarainministeriö on tarkastellut esitystä erityisesti julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä *tiedonhallintalaki)* sekä lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019, jäljempänä *digipalvelulaki*) näkökulmasta. Valtiovarainministeriö on antanut kaksi lausuntoa esityksen luonnoksesta lausuntokierrosvaiheessa. Hallituksen esitystä on lausuntokierroksien jälkeen muutettu ja valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Laki tutkimustietovarannosta

Valtiovarainministeriö katsoo esityksellä tavoiteltavan parempaa tutkimustiedon hyödynnettävyyttä ja yhteentoimivuutta sekä aiempaa tehokkaampaa tilastointia ja raportointia. Esitys edistäisi myös omalta osaltaan avoimen datan direktiivin (EU) 2019/1024 täytäntöönpanoa direktiivin 10 (1) artiklan kehottaessa jäsenvaltioita tukemaan tutkimustiedon saatavuutta kansallisilla toimilla. Verrattuna edelliseen luonnokseen, ehdotettu sääntely on edelleen selkeämpää ja tarkempaa, sekä ottaa aiempaa paremmin huomioon tiedonhallintaan, digipalveluihin sekä tietosuojaan liittyvän yleissääntelyn.

Valtiovarainministeriö kiinnitti edellisellä lausuntokierroksella huomiota siihen, ettei perusteluista käynyt ilmi, miltä osin tiedonhallintalain 8 §:n toisen momentin mukaista arviointia on tehty lakia valmistelevan ministeriön toimesta säädösvalmisteluvaiheessa ja miltä osin arviointia on tehty opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta tiedonhallintayksikkönä ennen säädösvalmistelua. Valtiovarainministeriö huomautti, että säädösvalmisteluvaiheessa tehtävän arvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että lainsäädännön valmisteluvaiheessa tunnistetaan tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset viranomaisten toimintaan ja että arvioinnin perusteella voidaan ryhtyä suunnittelemaan kohdealueen tiedonhallinnan muutoksia tarkemmin. Valtiovarainministeriö katsoi, että perusteluihin olisi hyvä vielä tarkentaa, miltä osin tiedonhallintalain vaikutuksia on arvioitu säädösvalmisteluvaiheessa.

Nyt hallituksen esityksen perusteluissa on tarkennettu tiedonhallintalain huomioimista säädösvalmistelun yhteydessä. Perustelujen mukaan tutkimustietovarannon säädösvalmistelua on tehty pitkälti samaan aikaan tutkimustietovarannon muun suunnittelun kanssa. Näin ollen tiedonhallintalaissa tarkoitettu muutosvaikutusten arviointi on tapahtunut säädösvalmistelun kanssa samaan aikaan. Näin on varmistettu, että lainsäädännön valmisteluvaiheessa on tunnistettu tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset OKM:n toimintaan.

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

Valtiovarainministeriö pitää hyvänä tiedonhallintalain vaikutusten huomioimisen samanaikaisesti säädösvalmistelun kanssa, mutta katsoo, että vaikutukset tiedonhallintaan olisi edelleen hyvä tuoda esille myös hallituksen esityksen perusteluihin nykyistä kattavammin.

Valtiovarainministeriö kiinnitti lausunnossaan lisäksi huomiota lain suhteesta digipalvelulakiin sekä tietosuoja-asetuksen mukaiseen suostumukseen käsittelyperusteena. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan edellä mainitut asiat ovat huomioituna nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksen luonnoksessa, eikä valtiovarainministeriöllä siltä osin ole asiassa enää muuta lausuttavaa.